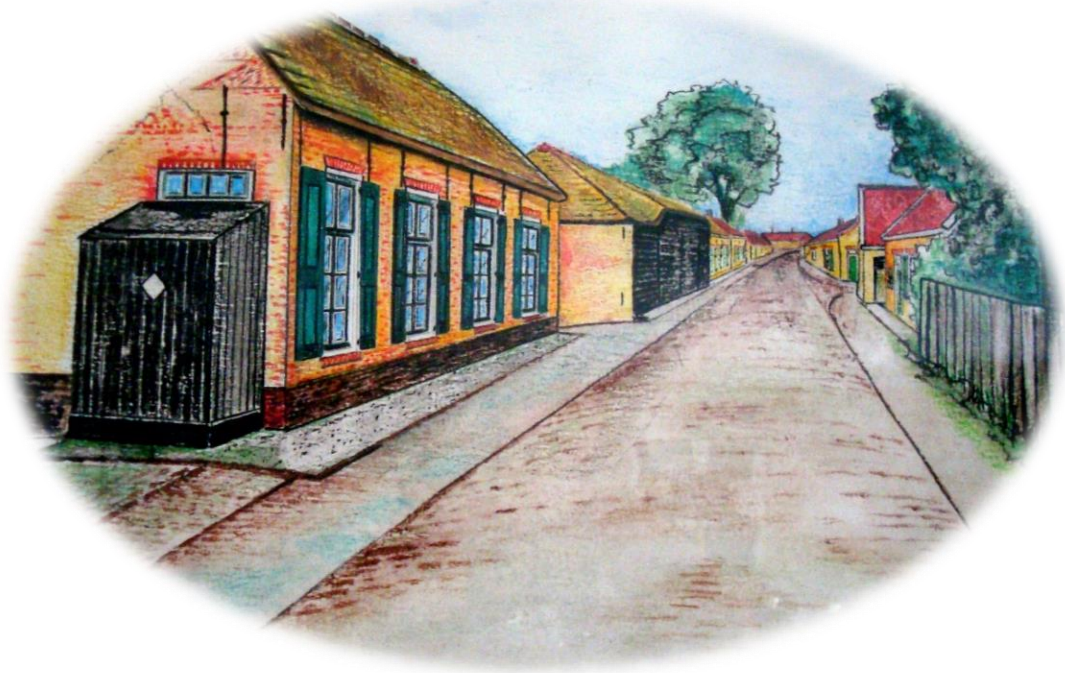

Barendrecht

Contactblad

Nº 159 Jaargang 2019/3

Het geheugen van Barendrecht

Nog altijd
even ambachtelijk

DE **Weypoort**
DICK SCHUMACHER

Kaasspecialzaak De Weypoort
Middenbaan 87
telefoon: 0180 - 61 29 29
www.deweypoort.nl

Velo Beheer BV

Postbus 27
2990 AA Barendrecht

Voordijk 275
2992 AL Barendrecht

Bouw of Verbouw Plannen?

Graaf Bouw B.V.
(Barendrecht)

- Nieuwbouw
- Onderhoud
- Kozijnen, deuren en ramen

- Verbouw
- Timmerwerken

P.M. van der Graaf jr.
Voordijk 494
2993 BE Barendrecht

06-10002440
0180-744155

www.graaf-bouw.nl

Van der Linden

**Internationaal Transport
Agrarisch Loonbedrijf
Garagebedrijf**

Koedood 27 Barendrecht Tel. (0180) 612911 Fax (0180) 620391

Berkman, sinds 1903

Voordelig, snel, schoon en persoonlijk. Dát zijn de kernwaarden waar Berkman voor staat. Bij ons station in Barendrecht kunt u tanken, uw auto wassen, of iets lekkers kopen in onze shop of bakery. En natuurlijk altijd met onze persoonlijke service!

Kijk voor alle vestigingen en acties op berkman.nl

BERKMAN
Sinds 1903

Tuindersweg 34, Barendrecht

paul casteleijn
HOVENIERS B.V.

Noldijk 126 2991 VL Barendrecht
Tel. 078-6771123 Fax.078-6771118
www.paulcasteleijn.nl

hét adres voor tanken wassen & shoppen

**aanhangwagen
verhuur**

ziedewij
pitstop van Barendrecht

Middelweg 3 - Barendrecht

Automobielbedrijf M. Vogelaar

Onderhoud - reparaties - verkoop automobielen
APK keuringen

v.d. Meulenstraat 6 - 2992 KM Barendrecht
Telefoon 0180 - 394666

Keukens van A tot Z

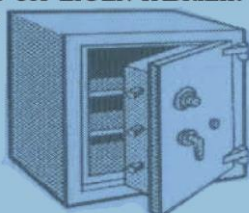

KELKENSTUDIO
KONIJNENDIJK
BARENDRECHT

www.konijnendijk.nl

Dorpsstraat 174 - 2992 AB Barendrecht
Bij de watertoren - Tel. 0180-611100
maandag gesloten - vrijdag koopavond

**NIEUWE EN OCCASION
BRANDKASTEN**
RECHTSTREEKS UIT EIGEN FABRIEK!
CA. 500 STUKS
OP VOORRAAD

BRANDKASTENFABRIEK
N.A. VAN DEN HOVEN & ZN. B.V.
WWW.VDHSAFES.NL / TEL. 0180-612988

Dorpsstraat 141 • 2992 BD Barendrecht • tel: 0180-612130
www.diggels-eetcafe.nl

VIJFVINKEL

SCHOENEN

Middenbaan 98 • 2991 CT Barendrecht
Tel. 0180 - 613 221 • Fax 0180 - 611 314

Contactblad

Inhoudsopgave

	Van de redactie	2
	Verenigingsnieuws	2
	In memoriam Wim Groenenboom	3
<i>Maaike Roomer-van Roosmalen</i>	Een rondleiding in het museum	3
<i>Roelof J. Roomer</i>	Gered van de sloophamer	4
<i>Arco van der Lee</i>	Weekblad Het Zuiden	5
<i>Machiel Vat</i>	Het tuchtrecht op onze scholen	8
<i>Roelof J. Roomer</i>	Zomerfeest 2019	12
<i>Roelof J. Roomer</i>	Een plank	13
<i>Maaike Roomer-van Roosmalen</i>	Baken in het landschap	13
<i>Roelof J. Roomer</i>	Monumentendag 2019	14
<i>Maaike Roomer-van Roosmalen</i>	Feestelijkheden 4 en 6 september 1948	15
<i>Wim de Regt en Roelof J. Roomer</i>	Oudere Barendrecht vertellen ... (2)	16
<i>Wim Hoekwater</i>	Sta een ogenblik stil ...	19
<i>Hans Onderwater</i>	Hét verhaal achter het oorlogsmonument	19
<i>Maaike Roomer-van Roosmalen</i>	Zoek- en raadplaatjes	20

Colofon

Het Contactblad is een uitgave van de Historische Vereniging Barendrecht en verschijnt vier maal per jaar. Overname van artikelen is uitsluitend toegestaan met bronvermelding.
Redactie: J.E.J. Blinde jr., R.J. Roomer en mevr. M. Roomer-van Roosmalen

e-mail: contactblad@historischbarendrecht.nl

Druk: Goud PrintCenter, Alblaserdam

Sluitingsdatum inlevering kopij voor het volgende nummer: 30 november 2019

ISSN 0169-5460

Ledenadministratie

Voor aanmelding voor en opzegging van het lidmaatschap alsmede voor het doorgeven van een adreswijziging gelieve u contact op te nemen met de ledenadministratie:

Mw. N. Verschoor

e-mail: info@historischbarendrecht.nl

De contributie bedraagt € 17,50 per jaar. Een extra bijdrage is altijd welkom.

Op de voorplaat

De Singel, woning van Magchiel Gouweloos, afbeelding archief HVB

Het derde Contactblad van 2019 ligt voor u.

In Contactblad 159 vindt u een aantal interessante artikelen over verschillende onderwerpen die het verleden van onze gemeente belichten. In het verenigingsnieuws een aantal berichten over activiteiten in de afgelopen maanden en komende activiteiten.

Ook voor deze uitgave hebben weer diverse redactionele artikelen mogen ontvangen, waarvoor onze oprechte dank. Zoals gewoonlijk zijn alle artikelen in dit blad weer voorzien van voldoende foto's.

Wij wensen u veel leesplezier.

Verenigingsnieuws

Op dinsdag 17 september hebben wij het droevige bericht ontvangen van het overlijden van Wim Groenenboom. Op 4 juni van dit jaar hebben we nog afscheid van Wim genomen als vrijwilliger. Verderop in dit blad een in memoriam.

Tevens ontvingen we een bericht van het overlijden van Paul Slinkert. Al enige jaren was hij niet meer als vrijwilliger bij de HVB actief. Paul heeft als vrijwilliger bij onze vereniging aan het begin gestaan van de digitalisering van het fotobestand van de HVB. We herinneren hem als een zeer accurate man waar we een aantal jaren fijn mee hebben samengewerkt.

De expositie op monumentendag "50 jaar nostalgie" is een groot succes gebleken. Niet in de laatste plaats door het fantastische werk van de vrijwilligers uit onze werkplaats, Ludwig Louwerse en Simon Hazenbroek. Het is dit jaar 50 jaar geleden dat de Barendrechtse Brug is afgebroken.

Ook de Rolf Route, een fiets- en wandelroute van ca.18 km door Barendrecht heeft de aandacht. Deze route sluit aan op de bestaande route door Albrandswaard. Er zijn besprekingen gaande over het invullen van het concept.

De Historische Vereniging Barendrecht had voor het ZomerFeest op 29 juni een fotowedstrijd georganiseerd. Het thema voor deze fotowedstrijd: "Vervoersmiddelen". Fotografen, jong en oud, werden uitgenodigd de voor hun beste en meest recente foto in kleur of zwartwit hiervoor in te brengen. Er konden maximaal twee opnames worden ingezonden. De hoofdprijs van deze wedstrijd was een antieke (niet gerestaureerde) balcamera.

De entreehallen van de gerenoveerde Patrimoniumflats aan de Oude Haven zijn nu aangekleed met foto's van de HVB.

Tijdens het WinterFeest op 14 december staat er bij HVB weer een Kerstmarkt binnen het museum gepland.

Voor het 25-jarig jubileum van Het Kruispunt in september hebben we foto's en een PowerPoint-presentatie geleverd. Tijdens de viering op 14 september was er veel belangstelling.

De voorbereidingen voor de viering van 75 jaar bevrijding in 2020 zijn gestart. Er zijn bijeenkomsten geweest met de betrokken partijen. De HVB werkt in deze nauw samen met de vrijwilligers van "Keep them Rolling". De plannen staan in grove lijnen vast. Er volgen nog bijeenkomsten en we houden u hiervan op de hoogte.

Ook aan de "KomErbijWeek" van Kijk op Welzijn draagt de HVB zijn steentje bij. Tijdens de afsluitende dag op zaterdag 5 oktober was er een expositie van historische foto's en objecten.

In memoriam Wim Groenenboom

Op dinsdag 17 september hebben wij het droevige bericht ontvangen van het overlijden van Wim Groenenboom. Met zijn gezondheid ging het de laatste tijd bergafwaarts. Vanaf begin dit jaar moest hij met het vrijwilligerswerk bij de HVB gaan minderen. Op 4 juni van dit jaar hebben we definitief afscheid van Wim genomen als vrijwilliger.

Wim heeft zich 30 jaar lang ingezet voor de vereniging. Op de dinsdagmiddag was hij in de werkplaats te vinden. Het opknappen, restaureren en weer in originele staat terugbrengen van ingebrachte objecten was “zijn ding”. Ook voor het verlenen van hand- en spandiensten voor, tijdens (suppoosten) en na afloop van tentoonstellingen was Wim van de partij en heeft hij ook nog enige tijd in het bestuur plaatsgenomen.

Een HVB-carrière die begonnen is op de locatie Barendrechtse weg, daarna een jaartje aan de Hoefslag en vervolgens in de D’ Ouwe School. Een van de eerste klussen hier was, samen met de vrijwilligers van toen, het naar beneden brengen van de zoldervloer. Een klus met takels en handwerk. Ook voor het vervoeren van grote stukken, schilderijen en allerlei andere objecten kon je een beroep op hem doen.

Mede door zijn jarenlange inzet als vrijwilliger is de Historische Vereniging Barendrecht uitgegroeid tot het niet meer weg te denken “Geheugen van Barendrecht”.

We verliezen in Wim een zeer gewaardeerde collega-vrijwilliger, nauw betrokken bij onze vereniging en de leden, die zich vele jaren heeft ingezet voor de HVB. Onze gedachten gaan uit naar de familie van Wim en wensen hen veel sterkte met de verwerking van dit verlies.

Een rondleiding in het museum

Maaïke Roomer-van Roosmalen

Op 11 en 18 juni hebben we bezoek gehad van een schoolklas. Een groep kinderen onder schoolbegeleiding, leergierig en geïnteresseerd in het verleden en de historie van Barendrecht.

Op 18 juni werd de groep kinderen mede ontvangen door een “boerin” in de Zuid Hollandse klederdracht compleet met krullenkap. De groep werd in twee delen gesplitst; Joset en Maaïke gingen met verhalen en uitleg door het museum. Er was volop gelegenheid tot het stellen van vragen, waar door de kinderen gretig gebruik van werd gemaakt, ook werd er stilgestaan bij demonstraties van diverse objecten.

Op bijgaande foto’s een indruk van deze ochtenden.

Roelof J. Roomer

Een ieder die wel eens het museum van de Historische Vereniging heeft bezocht is bekend met onze collectie Velo-objecten. Van diverse oude wasmachines tot een Velo-radio en een rijke foto- en filmverzameling. Wat velen niet weten is dat de grondlegger van het Velo bedrijf woonde aan de Margrietsingel in Barendrecht: de heer en mevrouw Bosch.

De heer en mevrouw J.P. Bosch

Voordat we hiermee verder gaan een stukje Velo geschiedenis:

Het bedrijf was de eerste wasmachinefabrikant van Nederland – en de laatste. Nieuwe wasautomaten produceert Velo allang niet meer, maar het huidige Velo Beheer koestert nog altijd zijn verleden. Moeders hadden het begin 1900 niet breed, een 80-jarige oudgediende blikst terug op de Velohistorie. “Voordat Velo met zijn wasmachines kwam, moesten vrouwen alle was met de hand doen. Water warmen op het fornuis, met zeep in een kuip gooien en de vuile was die erin lag, stampen om het vuil eruit te drijven. Daarna hardnekkige vlekken op de wasplank eruit schrobben, alles uitspoelen, door de wringer halen en vervolgens drogen. Dat was zwaar werk, hoor. En ze kregen behoorlijk pijnlijke handen van alle water en zeep.”

VELO Wasmachines, fabriek/winkel, 1914

De eerste generaties wasmachines hadden nog houten kuipen decennialang kon je daaraan een Velo machine herkennen. De komst van de machines in 1901 betekende een grote verbetering voor de Nederlandse huisvrouwen. “Ze goten heet water in de kuip, samen met de vuile was en de zeep, en vervolgens hoefden ze zo’n tien minuten alleen maar een hendel op het deksel heen en weer bewegen.” Ze kregen er aardig schone was mee en geen zere handen meer. Sterker nog: de moeders konden dit simpele werk wel aan hun kroost overlaten. Velo-grondlegger Johan Bosch had dit direct door. De slagzin van Velo, “Een kind kan de was doen”, werd een klassieker.

De successen van Velo bezorgden de omgeving van Barendrecht een behoorlijke werkgelegenheid. Door heel Nederland verschaftte Velo aan 700 mensen banen, waarvan zo’n 300 in Barendrecht. In Nederland had Velo 107 filialen. Vanaf 1960 kreeg Velo ook in het Midden-Oosten voet aan de grond. De houten kuipen hadden inmiddels plaatsgemaakt voor staal en kunststof. Dit scheelde veel arbeidsplaatsen, Het fabriceren van houten machines was veel arbeidsintensiever. Velo maakte bovenladers; met een opening aan de bovenzijde. Daarmee werden de ruggen van de vrouwen gespaard.

Tentoonstelling, 1954

In 1973 werd de Velofabriek aan een Schotse investeringsmaatschappij verkocht. De oorzaak lag in een teruglopende omzet. Het grote fabrieksterrein in Barendrecht bleef eigendom van Velo, die onder de naam Velo Beheer verderging. Het oude kantoor en de markante fabrieksschoorsteen – gemeentelijke monumenten – staan er nog steeds. De rest van de loodsen maakten vanaf 1995 plaats voor 20.000 vierkante meter aan bedrijfshallen en 5000 meter kantooroppervlak.

Nu terug naar de heer en mevrouw Bosch. Het gezin woonde in aan de Margrietsingel. Een woning met landelijke uitstraling, die nog een extra dimensie kreeg door de mooie diepe tuin. Deze liep vanaf de achterzijde van de woning door tot aan de Irenestraat. Rijk begroeid met bomen en planten. Vele jaren heeft de familie Bosch hiervan genoten.

Persoonlijk heb ik een bijzondere herinnering aan Johan Bosch. In de zestiger jaren liepen we met de drumband van toen, Barendrechts Fanfare, door de Oranjewijk met het doel donateurs te winnen. De zogenaamde “Donateursmarsen”. Ik weet nog dat toen ik bij de familie Bosch aanbelde en de heer Bosch open deed. Maar nee ... donateur worden, dat zat er niet in. Hij pakte zijn portefeuille en zei: “Hier heb je 25 gulden en koop daar maar uniformknopen voor.”

Na het overlijden van de heer Bosch heeft zijn echtgenote nog jarenlang aan de Margrietsingel gewoond, waar zij op hoge leeftijd is overleden. Mevrouw Bosch was een Française. Op de voorgevel van de woning stond in grote letters “La Normande”. Karakteristiek voor deze woning. “La Normande” staat voor een inwonster uit Normandië. Een naam die dus wel paste bij de woning aan de Margrietsingel.

Na het overlijden van mevrouw Bosch is de woning verkocht. De nieuwe eigenaar gaat de woning slopen en er een nieuwe woning bouwen. Van de nieuwe eigenaar mochten we voor de HVB de naamaanduiding op de woning hebben als aanvulling op onze Velo-collectie. Dit stukje historie is gered van de sloophamer en krijgt samen met de foto's van de woning een plaatsje in het museum.

Weekblad Het Zuiden

Na 91 jaar valt het doek

Arco van der Lee

Sinds 1 oktober valt weekblad Het Zuiden niet meer in de Barendrechtse brievenbussen. Daarmee is het doek gevallen voor een titel die ooit in een groot deel van de regio werd verspreid.

De krant werd in 1928 gesticht in Rotterdam-Zuid. Het was het resultaat van een samenwerking tussen zakenman Max Parser en drukkerij Groenendijk aan de Slaghekstraat. Het blad werd gedrukt op klein formaat en roze papier. De 25.000 exemplaren werden verspreid in de wijken rondom de Slaghekstraat. Er bleek ‘op Zuid’ behoefte te zijn aan een blad dat wekelijks gratis huis-aan-huis werd verspreid. Onder leiding van Max Parser bond het blad de strijd aan tegen de verschillende buurtkranten. Met succes.

De faam van het Rotterdamse blad bereikte Apeldoorn. Daar was Wegeners Courantenconcern op zoek naar een uitbreiding van de activiteiten, naast het uitgeven van de Apeldoornse Courant. Het oog viel op Het Zuiden. In 1935 kocht Wegener Het Zuiden. Het was de eerste aankoop van de Apeldoornse uitgever, die na de oorlog in een groot deel van het land dag- en weekbladen zou uitgeven. Van de overname is een foto bekend waarop Max Parser de hand schudt van J.F. Wegener.

Phida Wolff, de latere administrateur van Feyenoord, maakte de opkomst van Het Zuiden van nabij mee. Hij schreef jarenlang onder het pseudoniem Flip van Amstel sportbijdragen voor de krant.

“In de vooroorlogse jaren groeide Het Zuiden, vooral door de commerciële inzichten van Max Parser en zijn vrouw, die zich met veel inzet aan hun vaak moeilijke taak wijdten. De oorlog trad echter als spelbreker op, de krant moest verdwijnen in opdracht van de Duitse bezetter. (...) Niet zodra echter behoorde het oorlogstumult tot het verleden, of Max Parser probeerde opnieuw voet aan de grond te krijgen met zijn krant, hetgeen aanvankelijk onbegonnen werk leek”, vertelt Phida Wolff in de jubileumkrant van het Zuiden, op 21 september 1978. Op dat moment was John Parser directeur, zoon van Max.

Bij het 50-jarig jubileum in 1978 verscheen Het Zuiden inmiddels in een oplage van 250.000 in Rotterdam-Zuid en de aangrenzende regio. Daarbij liep het verspreidingsgebied van Oostvoorne tot ver in de Alblasserwaard. Ook in Barendrecht viel de krant inmiddels in de bus. Voor de gebieden buiten Rotterdam werden aparte edities gedrukt, met lokale pagina's.

In 1978 kwam Het Zuiden uit met 22 edities. Elf verschenen er op woensdag, de andere elf op donderdag. Bij het 50-jarig bestaan van Het Zuiden was de krant niet meer de enige uitgave van Wegener in de regio. Ten noorden van de rivier had de Apeldoornse uitgever rond 1970 De Havenloods gekocht. Beide bladen zouden in de loop van de jaren steeds meer gaan samenwerken. Ook werden her en der in de regio kleinere bladen gekocht, zoals Groot-IJsselmonde en Groot-Charlois.

In de dikke jubileumkrant staat een pagina vol reacties van lezers. Natuurlijk zijn daar reacties bij van Gerard Cox en de Rotterdamse burgemeester André van der Louw. Cox: “Vroeger toen ik nog in Zuid woonde, las ik Het Zuiden meer dan nu. (...) In Mijnsheerenland waar in nu woon ontvang ik een ‘aangepaste’ editie van Het Zuiden en bovendien nog twee andere streekbladen die ook behoorlijk dik zijn.” Van der Louw: “Het gemeentebestuur is blij met ‘Het Zuiden’, én om de redactionele inhoud – ook als die ten aanzien van de gemeente kritisch mag uitvallen – én om de vele initiatieven die de burgers dichter bij de stad en het stedelijke leven brachten.”

Reacties van Barendrechters waren er ook. Zoals die van A. Vos (Abraham Vos, directeur van een moedermavo in Rotterdam) “Ik lees in Het Zuiden voornamelijk plaatselijk nieuws, maar graag ook het Rotterdamse, waarschijnlijk omdat ik in de Maasstad ben geboren.”

Ook de Barendrechter J. Kraan reageerde. Dat was Jaap Kraan, directeur van Theater Zuidplein. “Jullie krant lees ik erg selectief. De kunstpagina natuurlijk, dat is voor mij het belangrijkste en verder lees ik artikelen over dingen in de wijk, die iets met mijn werk te maken hebben. Daarom zou ik graag een extra katern voor de kunstredactie willen.”

Voor een eigen editie was Barendrecht aanvankelijk te klein. Tot het eind van de jaren tachtig verscheen hier de editie Groot-IJsselmonde. Op dinsdag als 'Groot-IJsselmonde' met als onderkop 'Het Zuiden'. Op donderdag als 'Het Zuiden' met als onderkop 'Groot-IJsselmonde'. Voor Barendrechts nieuws was er niet veel ruimte.

Dat veranderde in 1988. Toen werd Barendrecht samengevoegd met Ridderkerk. Op dinsdag verscheen de editie 'Noord en Waalbode' met als onderkop 'Het Zuiden'. Op donderdag, u begrijpt het al, viel 'Het Zuiden' in de bus, met als onderkop 'Het Zuiden'. Ongeveer de helft van de redactionele pagina's werd gevuld met nieuws uit Barendrecht.

In 1993 werd het 65-jarig bestaan van de krant gevierd met een dik jubileumnummer. Daarin ook een verhaal over alle toekomstplannen voor Barendrecht. Daar werd gewerkt aan spoorlijnen en kwam de bouw van Carnisselande in zicht.

Met de overname van de Haagse uitgever Sijffhoff Pers kwam een groot aantal huis-aan-huiskranten in handen van Wegener. Het leidde tot een reorganisatie waarbij veel titels verdwenen. De titel Het Zuiden maakte plaats voor titels als Het Kompas (Hoeksche Waard) en De Combinatie (Zwijndrecht). In Rotterdam werd ervoor gekozen om in de hele stad de naam De Havenloods te gebruiken. Daarmee verdween de naam Het Zuiden uit het stadsdeel waar de krant ooit was begonnen.

In Barendrecht en Ridderkerk vond geen samenvoeging plaats met een titel van Sijffhoff Pers. In plaats daarvan kwam die krant, De Waalpost, in handen van dagbladuitgever PCM (Algemeen Dagblad, Rotterdams Dagblad). Daarmee bleef alleen in Barendrecht en Ridderkerk te titel Het Zuiden bestaan. Er kwam zelfs een aparte editie voor Barendrecht.

Het uitgeven van een aparte editie voor Barendrecht is, achteraf gezien, het op één na laatste goede nieuws dat er over Het Zuiden te melden valt. Het laatste was de overgang naar het kleinere tabloid-formaat. Daarmee liep de krant vooruit op veel concurrenten. Net als alle andere huis-aan-huiskranten kreeg de krant het hierna moeilijk.

In 1928 was drukwerk voor adverteerders nog de enige manier om een groot publiek te bereiken. In de 21ste eeuw zijn daar vele andere manieren bij gekomen. Daarbij werd al snel de invloed van internet groter. Voor Het Zuiden speelde ook mee, dat uitgever Wegener in handen kwam van het Britse beursfonds Mecom. Dat had weinig belangstelling voor kranten die gratis werden verspreid.

De overname van Wegener en Mecom door De Persgroep leidde in Barendrecht tot het verdwijnen van concurrent De Waalpost. Maar ook de nieuwe eigenaar kon (of wilde) de huis-aan-huiskranten geen nieuwe impuls geven.

In 2017 besteedde de Persgroep als bezuiniging de redactie van Het Zuiden uit aan Westmedia in Naaldwijk. Er werd weinig moeite gedaan om plaatselijk nog advertenties te verkopen. In de zomer van 2019 werd besloten om helemaal te stoppen met de uitgave van Het Zuiden. Advertenties van De Persgroep worden voortaan doorgeplaatst in De Schakel.

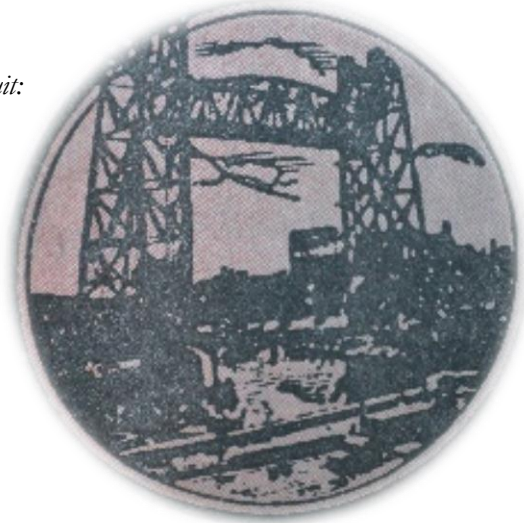
Na 91 jaar is dat een roemloos einde voor een krant die op zijn hoogtepunt wekelijks in 250.000 brievenbussen viel.

Bronnen

*Veel gegevens over de geschiedenis van Het Zuiden zijn afkomstig uit:
Phida Wolff: 'Het Zuiden, graag geziene gast in sportieve kringen',
in Het Zuiden, 21 september 1978*

*Rita Vlot: 'De 'Boerenzij' had een eigen krant nodig', in Het
Zuiden, 28 oktober 1993*

*Arco van der Lee schreef van 1987 tot 2017 voor Het Zuiden
Barendrecht*

Machiel Vat

Aan mijn medeonderwijzers en onderwijzeressen, zowel bij het Bijzonder als bij het Openbaar Onderwijs in Nederland rond 1919.

De couranten hebben betrekkelijk lange kolommen gewijd aan het feit, dat een hoofdonderwijzer te Barendrecht terecht heeft gestaan eerst te Dordrecht, daarna voor het hof te 's Gravenhage wegens het mishandelen van een leerling zijner school.

Ik hoop een getrouw verslag te geven, van wat er gebeurd is, en daarbij de officiële stukken af te laten drukken, opdat ieder oordeelen kan. – Indien ik daardoor het mijne er toe bijdragen mag, om aan een onhoudbaren toestand op de scholen een einde te maken, zal ik rekenen niet te vergeefs geleden te hebben.

Op woensdagmiddag 15 oktober (1919) omstreeks half drie heb ik den scholier **Machiel Vat** vijf klappen op zijn broek gegeven, omdat hij zich in de school onbehoorlijk had gedragen.

Een buurmeisje heeft daarvan een zeer opgesmukt verhaal aan zijn moeder gedaan, zeggende dat zij den jongen zelf had horen schreeuwen, wat evenwel niet mogelijk was, daar dit meisje pas over vieren in de school gekomen was. – Allerlei phantastische verhalen hebben daarop de rondte gedaan. Deze jongen zou bloed overgegeven hebben. – Hij zou volgens anderen zoo geslagen zijn, dat hij buiten bewustzijn geraakt was en door twee onderwijzers bijgewasschen moest worden. – Volgens anderen zou ik zoo geslagen hebben, dat ik mijn hand door het slaan ernstig verwond had. Ik had voor het slaan een eind hout gebruikt, een stoel uit elkaar getrokken om met een sport er op te rammelen, een poot van een tafel had ik gebruikt, enz. enz. –

Een en ander werd gaarne geloofd door de personen, die mij uit een of andere oorzaak minder vriendelijk gezind zijn. –

De Edelachtbare Heer **Jacobus Bax**, burgemeester van Barendrecht, vond hierin gereede aanleiding om 's Zaterdagavonds den vader **Jan Vat** door een der gemeenteveldwachters bij zich te ontbieden. – **Vat** ging 's Zaterdags niet, maar 's Maandagavonds. Een en ander zal blijken uit de stukken, die hier volgen.

Hierop werd ik gedagvaard om te verschijnen voor den rechter van instructie. –

Het proces-verbaal van het verhoor is hierbij opgenomen. Een opmerking daarover. –

De rechter van instructie vroeg mij; of ik ook kracht gezet had om te slaan. – ik zei: natuurlijk heb ik enige kracht aangewend. Dit bleek later, een gevaarlijk woord voor mij te zijn. – Ik verstond onder eenige kracht, bijna geen kracht – doch de officier van Justitie zei mij, gij hebt hard geslagen, ge hebt het zelf verklaard, eenige kracht. –

Doch hier volgt het verbaal.

Burgemeester Bax

Procesverbaal

Heden, Maandag 20 oktober 1900 negentien is voor den heer Burgemeester van Barendrecht, tevens hulp-officier van Justitie verschenen: **Jan Vat**, arbeider, geboren te Almkerk 5 Maart 1879, thans wonende te Barendrecht, Voordijk 7, die klachten doet tot strafrechtelijke vervolging wegens mishandeling van zijn zoontje (scholier), gepleegd door den hoofdonderwijzer.

Naar aanleiding van bovenstaande klacht is door ons, **Floris Roodenburg** en **Gerrit Sloof**, beiden gemeente- en onbezoldigd Rijksveldwachter te Barendrecht, op heden 21 October 1919 op last van den heer Burgemeester van Barendrecht gehoord: **Jan Vat**, voornoemd, die als volgt verklaart:

“Op woensdag 15 October 1919 des namiddags omstreeks 2.30 uur bevond ik mij nabij mijn woning, en zag toen een mijner kinderen, die in school moest zijn, in een boom zitten, staande op een weide nabij mijn woning, en mijn zoon, genaamd **Machiel Vat**, 10 jaar oud bij mij roepende, heb ik hem gevraagd, waarom, hij niet op school was, waarop hij zeide, dat medeleerlingen hem op school uitlachten; daarop heb ik **Machiel** direct weer naar school gestuurd, en hij ging ook onmiddellijk. En des namiddags omstreeks 5 uur van 15 October 1919 weer thuis komende, hoorde ik van eenige medescholieren, dat **Machiel** in de school komende, niet in de klasse mocht komen, maar in de gang moest blijven staan, en daarna door den hoofdonderwijzer **J. A. J. v. Ginhoven** is beetgenomen en voor de klasse gebracht, en daar is op de grond geworpen en vreeselijk met een stok is afgeranseld door den hoofdonderwijzer **J. A. J. v. Ginhoven**. Welke verklaring na voorlezing is getekend als zijnde overeenkomstig de waarheid.”

(get.) J. VAT.

Op data als voren is door ons **Roodenburg** en **Sloof** voornoemd, gehoord **Machiel Vat**, scholier, geboren 16 November 1908 te Barendrecht en wonende aldaar Voordijk C 7, die ons verkaart als volgt:

Op Woensdag 15 Oct. 1919 des namiddags tusschen 1 en 2 uur bevond ik mij op de bijzondere school te Barendrecht (Dorp) in de vijfde klasse, en daar zaten eenige mijner medeleerlingen mij uit te lachen.

Toen heb ik gezegd: “Als je dat nog een keer doet, dan loop ik weg”. En die medeleerlingen deden het weer, en ik liep weg naar huis toe, en thuis zijnde heb ik een hakmes genomen uit de schuur, om een houtje te hakken uit een boom, maar voor ik dat houtje had gehakt, werd ik geroepen door mijn vader, die mij vroeg, waarom ik niet in de school was, waarop ik tegen mijn vader zijde, dat de jongens in de klas mij uitlachten, en dat ik daarom weggelopen was; toen zei mijn vader, dat ik weer naar school moest gaan, en ik en ook gegaan, en in de school komende, werd mij door den onderwijzer **v. d. Pas** gezegd, dat ik niet in de klas mocht komen, maar ik moest in de gang blijven staan. En een poosje in de gang staande, is de hoofdonderwijzer (**J. A. J. v. Ginhoven**) gekomen, en vroeg mij, wie mij naar school had gestuurd, waarop ik zeide: “Mijn Vader”. Toen zei de hoofdonderwijzer voornoemd tegen mij: “Dan heb je een flinken vader;” daarop nam de hoofdonderwijzer mij bij den kraag, en nam mij mede naar de 5^e klasse, en vroeg aan den onderwijzer **v. d. Pas**, of hij niet een stokje had, en toen gaf **van der Pas** een sport van een stoel aan den hoofd-onderwijzer, die mij toen op zijn knie legde en mij een paar klappen met bedoelde sport op mijn zitvlak gaf; daarop spartelde ik, en toen kon **v. Ginhoven** mij niet houden, en toen viel ik op den grond, en toen hield **van Ginhoven** mij op den grond gedrukt, en heeft mij toen nog eenige slagen met genoemde sport op mijn zitvlak gegeven, die mij veel pijn deden.

(get.) M. VAT.

Heden 22 October is door ons **Roodenburg** en **Sloof** gehoord: **Jan van der Pas**, onderwijzer, geboren 1 December 1896 te Barendrecht en wonende aldaar Voordijk B 15, die als volgt verklaart: Op Woensdag 15 Oktober 1919 des namiddags tusschen 1 en 2 uur bevond ik mij in de bijzondere school te Barendrecht (dorp) voor de 5^e klasse, en in die klasse bevond zich ondermeer ook de leerling **Machiel Vat**, die des voormiddags in de klasse erg brutaal is geweest en op zijn lei had geschreven “Ellendige meester,” en om 1 uur weer zoo brutaal was om met zijn klompen aan zijn voeten dor de gang te lopen, wetende, dat hij zulks niet mocht doen. Daarop heb ik, voor de klasse staande, gezegd tegen **Vat** voornoemd: “Je moet je lei krijgen,” wat **Vat** ook deed, maar ook een andere jongen naast hem, van den Berg genaamd, haalde zijn lei tevoorschijn, tegen wien ik zeide, dat hij zijn lei kon opbergen. En toen legde **Vat** zijn lei ook weer weg. Toen heb ik gezegd tegen **Vat**: “Nu ben je weer brutaal. Je moet je lei weer krijgen, en regels schrijven” Maar daar had **Vat** geen zin in, en zei toen: “Dan loop ik weg naar huis toe,” en hij liep ook weg. Inmiddels heb ik den hoofdonderwijzer, **J. A. J. v. Ginhoven**, er mede in kennis gesteld, dat **Machiel Vat** was weggelopen. Daarna, tusschen 2 en 3 uur dien namiddag is bedoelde **Vat**

Meester Van der Pas (midden)

weer in de school gekomen, en toen heb ik gezegd tegen **Vat**, dat hij maar even moest wachten, en kort daarop is de hoofdonderwijzer voornoemd gekomen, en die heeft **Vat** meegebracht voor de klasse, en heeft **Vat** met een licht stokje (hetwelk ik in mijn lessenaar had liggen, en aan v. Ginhoven heb gegeven) eenige slagen op zijn zitvlak gegeven met de bedoeling, hem (**Vat**) daarmee te straffen, maar niet om te mishandelen.

(get.) J. v. d. PAS.

Heden 21 October 1919 is door ons **Roodenburg** en **Sloof** gehoord als beklaagde in deze zaak:

Johannes Albertus Jacobus van Ginhoven, Hoofdonderwijzer, geboren 11 Juli 1870 te Alphen aan de Rijn, thans wonende te Barendrecht, dorp B 54, die als volgt verklaart:

“Op Woensdag 15 Oct. 1919 des namiddags omstreeks half drie bevond ik mij in de Bijzondere School te Barendrecht (dorp) als hoofdonderwijzer, en kwam toen in de gang van genoemde school, en aldaar stond een jongen, genaamd **Machiel Vat**, die van te voren uit de school was weggelopen, en hem in de gang ziende, heb ik hem gevraagd, wie hem naar school had gestuurd, en toen zei **Machiel Vat**, dat zijn vader hem naar school had gestuurd, waarop ik zeide dat hij een flinke vader had. Daarop heb ik tegen **Machiel Vat** gezegd, dat hij naar de klasse moest, en ben met hem meegelopen, en in de klasse zijnde, heb ik genoemde jongen beetgepakt en op mijn knie gelegd voor de klasse, en getracht met een heel licht stokje **Vat** op zijn zitvlak te slaan, maar dat ging niet, want hij spartelde zoo hard, dat hij van mijn knie gleed op den grond en toen en toen heb ik **Vat** vastgehouden, en hem eenige slagen op zijn zitvlak gegeven met een heel licht stokje, wat mij door den onderwijzer **van der Pas** is gegeven, en ik heb genoemde jongen niet geslagen met de bedoeling, hem te mishandelen, maar om hem te straffen, anders had ik hem in de gang wel geslagen, en niet mede genomen naar de klasse.”

Het genoemde stokje is door ons, **Roodenburg** en **Sloof**, in beslag genomen, om te kunnen dienen als stuk van overtuiging, en zal worden gedeponneerd ter plaatse, waar zulks behoort. Waarvan procesverbaal. enz.

Sloof en Roodenburg (1925)

BARENDRECHT, 23 Oct. 1919.

(get.) F. ROODENBURG.

(get.) G. SLOOF

Johannes Albertus Jacobus van Ginhoven, Hoofdonderwijzer, geboren 11 Juli 1870 te Alphen aan de Rijn, thans wonende te Barendrecht, dorp B 54, is bij de Arrondissement Rechtbank te Dordrecht, gehoord de voordracht der zaak door den Subb. off. v. Justitie.

Gezien de dagvaarding en de verdere stukken van het geding.

Gehoord de verklaring van getuigen.

Gehoord de beklaagde in zijne antwoorden.

Gehoord den Sub. Off. v. Just. In zijne aan de Rechtbank overlegde vordering, strekkende daartoe, dat de Rechtbank den beklaagde schuldig zal verklaren aan het te laste gelegde, te qualificeeren als mishandeling en hem op grond van art. 300 Wetb. v. Straf-vordering op tegenspraak zal veroordeelen tot een gevangenisstraf voor de tijd van veertien dagen.

Gehoord den beklaagde in zijne verdediging.

Overwegende dat de beklaagde is gedagvaard ter zake?

“dat hij op 15 Oct. 1919 te Barendrecht den toen 10 jarigen Machiel Vat heeft mishandeld door genoemde jongen opzettelijk gewelddadig met en sport van een stoel, in ieder geval met een stok eenige slagen op de achterdeelen toe te brengen.

Overwegende dat de Rechtbank niet uit wettige bewijsmiddelen de overtuiging heeft geput dat beklaagde zich aan het hem bij dagvaarding ten laste gelegde heeft schuldig gemaakt, zijnde toch met name niet wettig en overtuigend bewezen, dat beklaagde Machiel Vat heeft “mishandeld” d.w.z. opzettelijk en wederrechtelijk pijn heeft aangedaan, aangezien toch beklaagde bij het plegen van de hem bij dagvaarding

ten laste gelegde feitelikheden, volgens het oordeel der Rechtbank de geoorloofde grenzen van het aan hem als hoofd-onderwijzer toekomend tuchtrecht niet heeft overschreden. Gezien art. 211, 216, 219 van het wetb. v. Strafvordering.

Rechtsprekende in Naam der Koningin.

Verklaart niet wettig en overtuigend bewezen, hetgeen den beklaagde bij dagvaarding is ten laste gelegd.

Spreekt **Johannes Albertus Jacobus van Ginhoven** daarvan vrij.

Gelast de teruggave van het als overtuigingsstuk gediend hebbenden stokje enz. aan beklaagde en.

Gewezen in Raadkamer door de Heeren Mrs. Ribbius Rechten, waarn. President; Heuvelink, Rechter; de Gaay Fortman, rechter p.v.v.; waar aanwezig was Mr. v. der Veen. Sub Griffier en uitgesproken 19 December 1919.

Getekend:

E. RIBBIUS.
HEUVELINK.
FORTMAN.
A. A. v. d. VEEN.

Ik dacht dat ik er af was. Maar ik had buiten den officier van Justitie gerekend. Juist op den laatste dag teekende Zijn Edel Achtbare appel aan en daarmee moest mijn zaak behandeld worden voor het gerechtshof te 's Gravenhage. Ik kreeg daarvan schriftelijk aanzegging.

Echter op 10 maart 1920 bevestigd en uitgesproken ter openbare terechtzitting in 's Gravenhage,

Verklaart niet wettig en overtuigend bewezen, hetgeen den beklaagde bij dagvaarding is ten laste gelegd.

Spreekt **Johannes Albertus Jacobus van Ginhoven** daarvan vrij.

Meester Van Ginhoven (midden)

Bovenstaand artikel is een samenvatting van het boek "Het tuchtrecht op onze scholen. Een stuk uit het leven van een onderwijzer: J. A. J. Van Ginhoven uit 1919, Hoofdonderwijzer te Barendrecht." Het gaat over Machiel Vat, 10 jaar oud, geboren in Barendrecht, die herhaalde malen ondeugend is geweest op school en daarvoor straf kreeg. Het boekje telt 44 pagina's in A5-formaat. Het is een bijlage van de Stamboom Vat waar Machiel Vat inmiddels een aantal jaren mee bezig is.

Roelof J. Roomer

Voor het Zomerfeest op 29 juni 2019 was bij de Historische Vereniging Barendrecht een fotowedstrijd georganiseerd. Het thema voor deze fotowedstrijd: “Vervoersmiddelen”. Fotografen, jong en oud, werden uitgenodigd de voor hun beste en meest recente foto in kleur of zwartwit hiervoor in te brengen. Er konden maximaal twee opnames worden ingezonden, elk met een resolutie van minimaal 1MB. De hoofdprijs van deze wedstrijd was een antieke (niet gerestaureerde) balgcamera.

We ontvingen een groot aantal inzendingen. Alle ingezonden opnames hebben we laten afdrukken op A3-formaat en de vrijwilligers van de werkplaats hebben daarmee een expositie samengesteld. De expositie werd aangevuld met opnames uit particulier bezit. Deze deden mee buiten mededinging. Het was een verzameling opnames met de meest uiteenlopende ideeën over het thema “Vervoersmiddelen”.

Het was dan ook voor jury een lastige taak om hiervan een selectie te maken voor de eerste, tweede en derde prijs. Na enig overleg kwam de opname van mevrouw Wil Gerritse uit Barendrecht als beste naar voren. Het interieur van een (oude) auto op een sloopplaats. Er was goed gelet op de diverse details. De opname riep vragen op en dat gaf de doorslag.

Ook voor de tweede prijs ging de jury voor een foto van mevrouw Gerritse. Ditmaal met een prachtig detail van het voorwiel en deel van de bumper van een antieke Oldsmobil. De derde prijs ging naar Joop Klaasman met een opname vanaf het brughoofd aan de Oude Maas. Op de foto was het schip de Duke II uit Limasol te zien met een sleep.

De overige foto's kregen een eervolle vermelding bij de expositie. De prijsuitreiking werd gedaan door wethouder Reshma Roopram die een toelichting gaf van haar indruk bij de eerste, tweede en derde fotoprijs.

Roelof J. Roomer

Een stukje wegdek van de Barendrechtse brug is terug in Barendrecht. De drieëneenhalve meter lange plank kwam donderdag 12 september aan bij de Historische Vereniging. De plank kreeg een ereplaatsje op de tentoonstelling in D' Ouwe School over de Barendrechtse brug.

Tijdens het schrijven van het boekje “Baken in het landschap” stuitte Arco van de Ree op het verhaal dat een deel van het brugdek nog zou bestaan. Het bleek te gaan om twintig planken die vermoedelijk in de jaren vijftig werden vervangen. Ze kwamen terecht op een boerderij. Tegenwoordig liggen ze in de vloer van een schuur. Eigenaar Peter Schot was bereid om één van de planken af te staan voor de expositie op Open Monumentendag.

In de schuur van Peter Schot ligt een plank minder. Samen met Jan Toon heeft Peter hem eruit gehaald en beschikbaar gesteld voor de tentoonstelling bij de Historische Vereniging Barendrecht. Er kwamen veel leuke reacties op de plank en de (teer)lucht. Het verhaal erachter maakte het compleet. Op de foto hiernaast ziet u de aankomst van de plank bij de HVB.

Inmiddels is er het verheugende bericht gekomen dat de HVB de plank mag behouden. Deze zal een bijzonder plaatsje krijgen in het museum.

Baken in het landschap

Maaïke Roomer-van Roosmalen

Zaterdag 7 september was een bijzondere dag bij de Historische Vereniging Barendrecht. Er vond de uitreiking plaats van het eerste exemplaar van het boek “Baken in het landschap”. Een boek met verhalen en belevenissen rond en over de Barendrechtse Brug, dat werd geschreven door Arco van de Ree.

Het bijwonen van de presentatie was op uitnodiging van de schrijver. Rond 10.00 uur kwamen de genodigden in het museum bijeen. Allen hadden hun bijdrage in de vorm van verhalen en ervaringen aan het boekje geleverd. Arco van de Ree startte met een diavoorstelling van de bouw, het leven en de afbraak van de brug. Daarna vond de uitreiking plaats. Het eerste exemplaar voor de enige nog in leven zijnde echtgenote van een brugwachter, mevrouw J. van Roosmalen, en er was een exemplaar voor wethouder Tanja de Jonge. Na de uitreiking gaf de wethouder een korte toelichting op het boekje.

Arco van de Ree: “Alles bij elkaar een geweldige ochtend! Bij elkaar waren er ongeveer 30 mensen in Barendrecht. Het was een gezellige bijeenkomst waar ik ontzettend van heb genoten. Hartelijk dank voor de aardige attenties die ik van sommigen heb gekregen. Er is veel gepraat met elkaar. Helaas had ik weinig tijd om uitgebreid met iedereen te praten vanwege de fotosessies en het signeren. Daar had ik niet op gerekend, maar wel erg leuk! Veel nieuwe belevenissen over de brug werden er gedeeld. Er is nog zoveel te vertellen over de brug dat ik gewoon niet kan (en wil) stoppen!”

Roelof J. Roomer

De Historische Vereniging Barendrecht had voor Monumentendag op 14 september 2019 een expositie ingericht met als thema “50 jaar Nostalgie”.

In 1969 is de Barendrechtse Brug over de Oude Maas gesloten en de Heinenoord Tunnel geopend. Voor velen een bijzonder jaar. De brug was immers jarenlang een belangrijke verbinding van noord naar de Hoekse Waard. Een imposant stuk staalwerk (de brug was een geklonken constructie) en in de loop der jaren van draaibrug naar hefbrug omgebouwd. Menigee deed het pijn dat de snijbranders aan “onze brug” gingen slopen. Echter door de toename van het scheepvaart-en wegverkeer in de zestiger jaren was dit onvermijdelijk.

Gelukkig is er veel over de brug bewaard gebleven. Niet alleen verzameld door Barendrechters, maar ook vanuit de Hoekse Waard en ver daarbuiten. Door diverse schenkingen aan de Historische Vereniging Barendrecht zijn wij in het bezit gekomen van een ruim foto- en knipselarchief over het ontwerp, de bouw en de sloop van de Barendrechtse brug. Voor monumentendag op 14 september dit jaar was een expositie samengesteld in het museum, waarbij een groot gedeelte hiervan te bezichtigen was. Hierbij waren ook een aantal objecten te zien die dienst deden tijdens het werksame leven van “onze brug”. Ook waren er nog filmopnames over de brug. Compleet met het loeien van de sirene voor het wegverkeer en het “draaien” van de brug door de brugwachter. Deze werden gedurende de openingstijden op tv-scherm getoond. Een grote foto met de Barendrechtse ingang van de brug rond 1900 met de twee toluhuisjes maakte het geheel tot een boeiende expositie.

Maaike Roomer-van Roosmalen

Enige tijd geleden werden we benaderd door Leo Barendrecht, een goede bekende van 'Keep Them Rolling'. Zijn zoon had bij het opruimen van de zolder van zijn pas gekochte woning een stuk papier gevonden. Een schrijven over de viering van festiviteiten in de Oranjewijk.

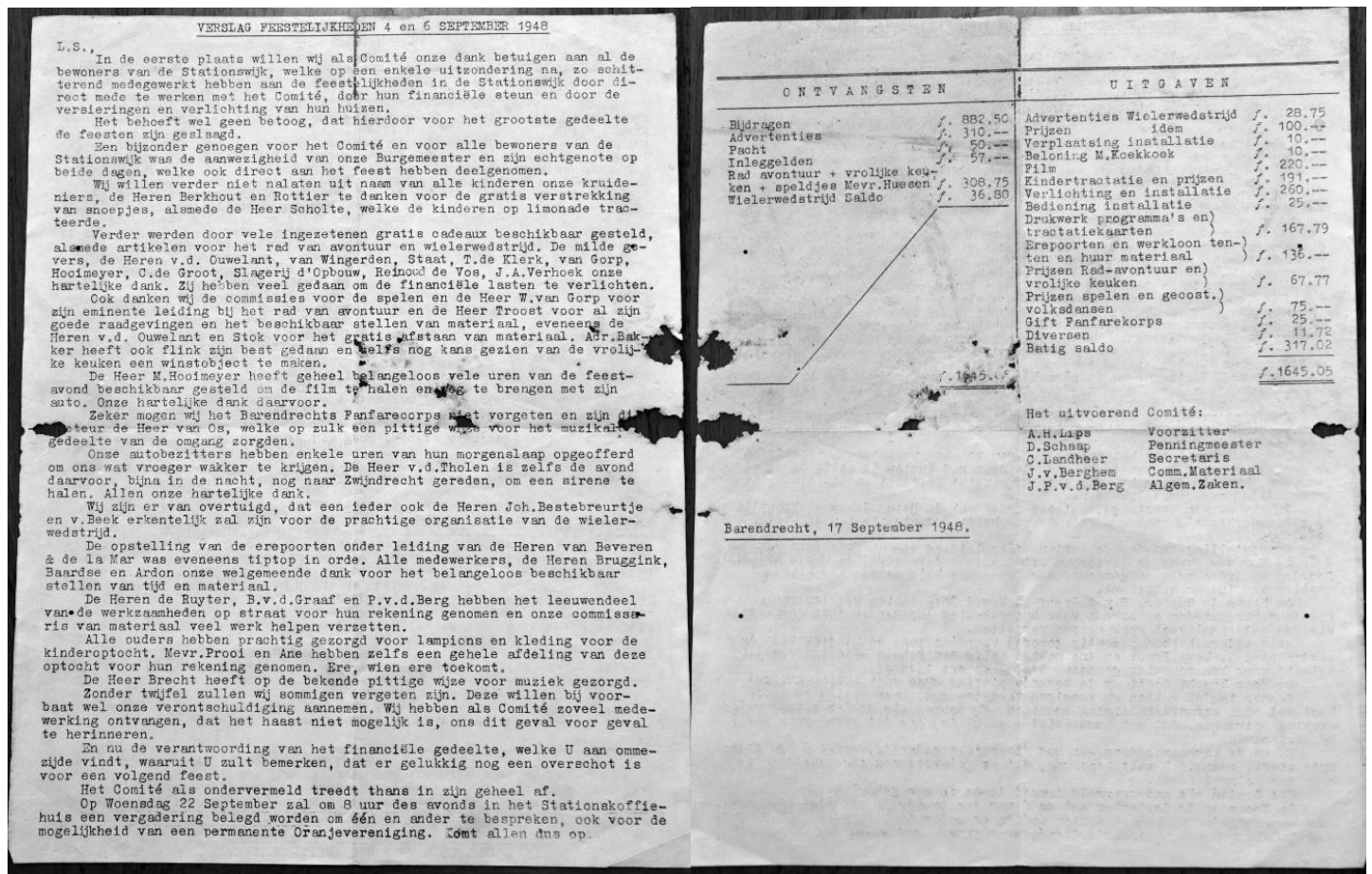
Leo: "Bij het opruimen van de zolder kwam dit onder een stuk zeil tevoorschijn het is wel erg oud en geel en zo te zien lijkt het of de muisjes eraan geknabbeld hebben, of het misschien iets zou kunnen zijn voor de HVB?"

Natuurlijk was dit interessant, wij zijn immers het geheugen van Barendrecht. Toen we het schrijven in handen kregen en het gelezen hadden, wisten we het meteen: dit moeten we bewaren en in onze archieven onderbrengen.

Het betreft een verslag van de Oranjefeesten op 4 en 6 september 1948 in de Oranjewijk. Aan de ene kant het verslag en aan de andere zijde de financiële verantwoording.

In het verslag een opsomming van activiteiten en bedankjes aan de vrijwilligers. Bekende namen komen in het stuk voor. Als laatste regel een voorstel voor bij de volgende vergadering tot het oprichten van een Oranjevereniging. Het financiële gedeelte geeft een batig saldo. Een voorschot voor een volgend feest.

We hebben het stuk in onze archieven ondergebracht en voor u de voor- en achterzijde in dit blad afgedrukt.

Wim de Regt en Roelof J. Roomer

OVER DE GESCHIEDENIS VAN BARENDRECHT IS VEEL BEKEND EN GESCHREVEN – OPZIEBARENDE GEBEURTENISSEN, DE ONTWIKKELING EN GROEI VAN DE GEMEENTE, JAARTALLEN, NAMEN. HET ZIJN VOORAL ZAKELIJKE TEKSTEN, EN HET IS GOED DAT ZE ZIJN VASTGELEGD IN ARCHIEVEN. MAAR WAAR ZIJN DE VERHALEN DIE KLEUR GEVEN AAN DE HISTORIE, DE HERINNERINGEN VAN MENSEN DIE IN DE AFGELOPEN VIJFTIG, ZESTIG JAAR IN OF NABIJ HET TOENMALIGE DORP HEBBEN GEWOOND EN GEWERKT? DEZE DOORGAANS BOEIENDE VERHALEN BELANDEN IN DE VERGETELHEID ALS ZE NIET WORDEN OPGETEKEND.

HET CONTACTBLAD GAAT DAAROM OP BEZOEK BIJ OUDERE BEWONERS VAN BARENDRECHT DIE VERTELLEN HOE HET VROEGER TOEGING IN HET DORP. VEEL MENSEN ZULLEN ER EIGEN ERVARINGEN IN HERKENNEN; BIJ JONGEREN ZAL VERBAZING DE BOVENTOON VOEREN.

IN DEZE EDITIE VAN HET CONTACTBLAD DE TWEEDE AFLEVERING VAN DE SERIE ‘OUDERE BARENDRECHTERS VERTELLEN ...’ AAN HET WOORD DE 85-JARIGE MAGHIEL GERRIT GOUWeloos, IN ZIJN WERKZAME LEVEN SCHILDER-BEHANGER, VOETBALLER, BILJARTER EN NOG MEER.

‘Geboren niet, getogen wél. Maar het scheelt niet veel. Ik was er nog maar net toen mijn ouders van Mijnsheerenland in de Hoeksche Waard naar Barendrecht verhuisden. Zij kregen een huis op de Middeldijk, in de zogeheten Buurt. Daar stonden toen arbeiderswoningen.

‘Mijn vader, rasechte Barendrechter, was boerenknecht. Hij werkte waar werk was – dan bij de ene boer, dan bij een andere. Eerder had hij bij bakker Pot gewerkt als broodbezorger). Daar had hij mijn moeder die toen in Mijnsheerenland woonde, leren kennen. Ze zijn een paar geworden, vader en moeder van vijf kinderen van wie ik de oudste ben.

‘Van het huis op de Middeldijk naar de lagere school in de Dorpsstraat, naast de Dorpskerk, was een eind lopen. Een buurmeisje bracht mij er aanvankelijk heen en haalde me weer op: door de destijds nog onbebouwde polder Paddewei naar het dorp, over wat ze toen het Kerkepad noemden. Later liep ik met mijn vriendjes naar school en terug.

‘Acht jaar heb ik over die school gedaan, veel langer dan normaal. Dat had te maken met de bezetting van het gebouw door de Duitsers. In de oorlog was de school voor leerlingen langdurig gesloten. Pas in de zomer van 1948 kreeg ik een diploma als bewijs dat ik de lagere school had doorlopen. Ik was toen veertien jaar. Toen mijn vader een baan bij de gemeente had gekregen

verhuisden we in 1943 naar de Singel. Hij werd vuilnisman, eerst nog met paard en wagen, later als chauffeur van een vuilniswagen. Onze burens aan de Singel waren toen D. Lems, de melkboer, en later J. de Winter, de aardappelboer, waar ik twee keer per week zakjes van tien kilo aardappelen schepte. Soms wel eens zakjes van vijftig kilo. Van 1943 tot 1951 hebben we aan de Singel gewoond. Daarna verhuisden we naar de Trompstraat, de Zeeheldenbuurt was de eerste nieuwbouwwijk in Barendrecht na de bevrijding.

‘Het verhaal over mijn banen. Na de lagere school moest ik meteen gaan werken. Dat was zo in die tijd. Mijn vader zorgde ervoor dat ik bij bakker Nolen aan de slag kon – brood bezorgen op de bakfiets. Dan leerde ik mensen kennen, en daar had ik later misschien profijt van, zei hij. Maar ik vond het niks. Op zaterdagmiddag zat ik op de bakfiets en zag ik vrienden van school voetballen. Dat wilde ik ook.

Avondschool

'M'n vrienden werkten bij schilder Van Gugten en die had ook een plekje voor mij. Zo kon ik op zaterdag gaan voetballen. Door de week was het stevig aanpakken in het schildersbedrijf – lange werkdagen en van oktober tot maart vier keer in de week 's avonds op de fiets naar de Avondnijverheidsschool aan de Hillevliet in Rotterdam. Je kreeg de opleiding tot schilder bij Van Gugten en ben er drie jaar gebleven. Na drie jaar ben ik naar schilder Jan Westra in de Dorpsstraat gegaan en daar was ik van 1952 tot 1965 in dienst. Westra was vader van acht kinderen, maar hij had toch geen opvolger toen hij met schilderen en behangen wilde stoppen. Daarom vroeg hij mij of ik de zaak wilde overnemen. Dat was in 1968. Ik wist niet wat me overkwam, ik had er nog nooit aan gedacht om voor mezelf te beginnen. Ik had bovendien niet de vereiste papieren om een schildersbedrijf te beheren. Maar ik heb het toch gedaan. Ik vond een compagnon uit Heerjansdam die wél een vestigingsdiploma had. Samen hebben we de zaak voortgezet. In drie jaar had ik het bedrijf volledig betaald aan Westra. De toekomst zag er goed uit.

'De samenwerking met m'n compagnon verliep naar beider wens, totdat hij in 1982 aankondigde alleen verder te gaan. Daarmee bezorgde hij me een levensgroot probleem, ik had namelijk nog steeds geen papieren voor een schildersbedrijf. Maar ik moest wél verder. Er zat niets anders op dan te gaan leren voor het vestigingsdiploma. En dat is in 1983 gelukt – alle leerstof, theorie en praktijk - onder de knie gekregen, examen gedaan en geslaagd. Dat was het startschot voor het schilders- en behangersbedrijf Gouweloos.

Trouwe klanten

'Het geluk was dat ik goede en trouwe klanten had, mede door de mond op mondreclame. Dat gaf een stuk zekerheid. Aanvankelijk werkte ik vanuit de bedrijfsruimte van Westra in de Dorpsstraat. Daarna kon ik een voormalig diepvrieshuis in de Oranjestraat kopen. Dat werd toen mijn vaste werkplaats.

'Personeel heb ik nooit gehad, Gouweloos is altijd een eenmanszaak gebleven. Toen ik in m'n eentje begon, was ik de eerste zelfstandige zonder personeel, een zzp'er, in Barendrecht. Er waren in die tijd vijf tot zes schildersbedrijven in het dorp, maar van concurrentie was niet veel te merken. Elke zaak had z'n eigen klantjes. De kerkelijke gezindte speelde destijds nog een grote rol. Een gereformeerde schilder kon op opdrachten van gereformeerde klanten rekenen, een hervormde schilder-behanger op de klandizie van hervormden.

'Dat is grotendeels veranderd. Vroeger werd vooral naar de kwaliteit van een schilder gekeken, zijn reputatie gaf de doorslag voor een karwei. Tegenwoordig gaat het alleen om de prijs. De goedkoopste schilder krijgt het werk. De uurlonen zijn in de loop van de jaren wel torenhoog gestegen. Toen ik als zelfstandige begon, rekende ik acht gulden per uur. Twintig jaar later bedroeg het uurloon al 65 gulden.

Werkplaats Gouweloos

Gemoedelijk

'Het Barendrecht van kort voor en na de Tweede Wereldoorlog ken je niet meer terug. In de jaren '50 was het nog een min of meer geïsoleerd dorp. De stoomtram van de RTM was eigenlijk de enige verbinding met Rotterdam en de Hoeksche Waard. Het ging er toen nog gemoedelijk aan toen. Als je de conducteur vroeg om op een bepaalde plek te stoppen – niet bij een halte dus – dan gebeurde dat. Rondom de vertrouwde dorpskern was het polderland. Vanaf ons huis aan de Singel hadden we een vrij uitzicht op de Barendrechtse brug en als je op de fiets stapte, reed je meteen in een polder.

‘Mijn vrouw en ik zijn Barendrecht altijd trouw gebleven. We hebben nooit ergens anders gewoond. Kort na ons huwelijk kregen we woonruimte in een pand op de hoek van de Noldijk en de Ziedewijdsedijk. We hebben er van 1961 tot 1963 gewoond. Daarna zijn we naar de Kolk verhuisd en daar wonen we nog steeds. ‘Twintig jaar geleden ben ik met werken gestopt. Ik was toen 65 jaar geworden. Voor het bedrijf was geen koper, het is gewoon opgeheven. De werkplaats in de Oranjestraat heb ik wel kunnen verkopen. Dat was het einde van mijn schilderszaak.

Hobby's

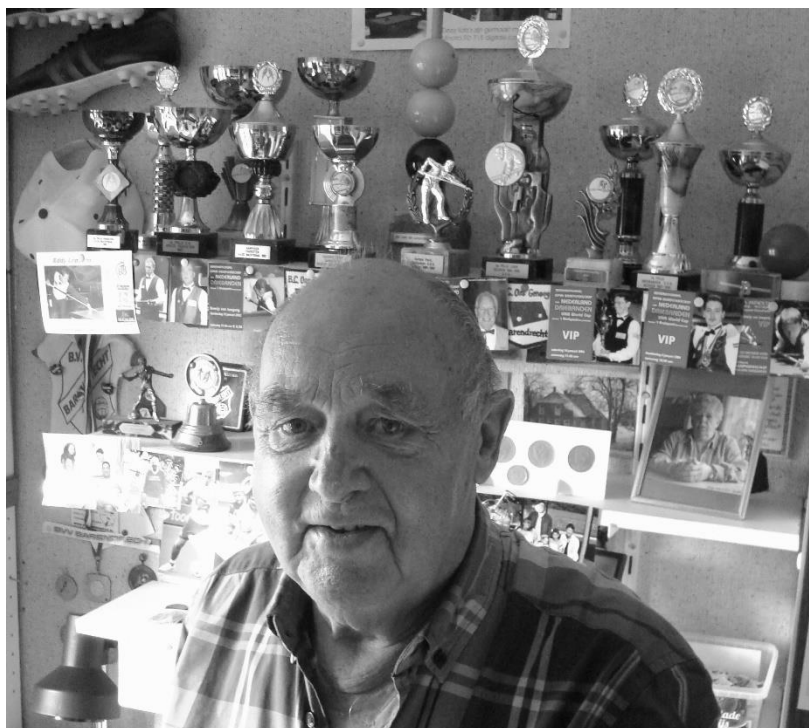
‘Nu wil ik ook nog wat kwijt over mijn hobby's – voetballen vooral. Dertig jaar heb ik voor BVV Barendrecht gespeeld, ongeveer tien jaar in het eerste elftal – altijd als rechtsbuiten. Ik heb er zere knieën van overgehouden, maar goed.... Heel lang heb ik nog als trouwe supporter op de tribune gezeten, maar dat doe ik niet meer. Na de voetbal ben ik gaan biljarten – bij Ons Genoegen, eerst in café Kruithof aan de Gebroken Meeldijk, later in het voormalige café ‘Van Oudts ‘t Raedthuys’, nu eethuis Diggels. Hoe lang ik heb gebiljart? Ik weet het echt niet meer. Maar wel heel lang.

Zittend links: Magchiel Gouweloos

‘Van de vogelvereniging De Nachtegaal uit Heerjansdam ben ik ook nog lid geweest. Ik had toen een volière in de achtertuin, op de plaats waar nu een schuurtje staat. Van de Vereniging van Postzegelverzamelaars Barendrecht ben ik nog steeds lid. Ik ben een verzamelaar, ik bewaar heel veel – allemaal herinneringen. Boven heb ik een kleine kamer met bekers van de voetbal, het biljarten en de vogelvereniging Heerjansdam. Tekeningen en schilderijen van het oude Barendrecht en omgeving, dierbare foto's, een kast vol postzegelboeken. Dat is mijn museum. Het is er overvol, ik kan moeilijk iets wegdoen.

‘De laatste paar jaar doe ik het wat kalmer aan. Lange fietstochten en vissen in de Oude Maas – verleden tijd. De animo is een beetje weg, en het gaat allemaal niet meer zo makkelijk. Van het schilderen heb ik een pijnlijke rechterarm overgehouden, de knieën willen niet meer zoals vroeger. Je voelt dat je ouder wordt, en dat moet je accepteren. Maar ik ben dik tevreden met wat ik nog wel kan. Ons tuintje bijhouden.’

Wim Hoekwater

Deze keer staan we stil bij het monument voor de gevallen en het 3e Grensbataljon die in de meidagen van 1940 de Barendrechtse Brug moesten verdedigen tegen de oprukkende Duitsers.

De Duitse paratroepen landden in de vroege morgen van 10 mei 1940 op vliegveld Waalhaven ten zuidwesten van Rotterdam. In de loop van de dag trekken ze in zuidelijke richting naar de Barendrechtse Brug om een tegenaanval van Nederlandse militairen af te weren en om te voorkomen dat de Nederlanders de brug opblazen. Ze stuiten daarbij op verzet van hardnekkig vechtende Nederlandse militairen die daarmee de opmars weten te vertragen.

De situatie is chaotisch. Voornamelijk door gebrek aan communicatie is er bij de Nederlanders veel onzekerheid over de posities van de oprukkende vijand en de posities van de eigen troepen. Het komt op verschillende momenten tot gevechten met de vijand, maar op 13 mei om 18.45 uur komt de beslissende aanval van de Duitsers op de brug. Aanvankelijk worden drie Duitse pantserwagens op de brug uitgeschakeld die vanaf de noordelijke oever de brug oprijden. Om ongeveer 19.00 uur wordt de linkervleugel van het Nederlandse 3e Grensbataljon dat aan de zuidkant van de brug ligt vanuit de flank en in de rug beschoten. Het ziet er naar uit dat de vijand westelijk van de brug is geland en een omtrekkende beweging heeft gemaakt.

De beschieting komt echter van eigen troepen die niet op de hoogte zijn van het 3e Grensbataljon ter plaatse. Door deze onverwachte en hevige beschieting is het 3e Grensbataljon genoodzaakt zich terug te trekken tot in Mijnsheerenland en valt de brug in Duitse handen.

Op 27 september 1951 werd het monument onthuld. De Barendrechtse brug (1885) is in 1969 vervangen door de Heinenoordtunnel en werd daarna gesloopt.

Hét verhaal achter het oorlogsmonument

Een reactie

Hans Onderwater

Het is een raadsel! Heeft de beeldhouwer zich vergist of is er iets anders aan de hand? Dam kan het raadsel maar gedeeltelijk oplossen. Als kind werd hij op een bijzondere manier betrokken bij de totstandkoming van het beeld. "In 1947 mocht ik met mijn vader mee naar de kazerne in Roosendaal. Daar was de officiële start van een inzamelingsactie voor het monument. Net als iedereen, kreeg ik toen een oranje spaarvarken mee om geld in te zamelen." Zo deed ook de inmiddels 75-jarige Strijenaar een kleine duik in het zakje om de benodigde tweeduizend gulden bijeen te brengen. Op 27 september 1952, twee jaar later dan gepland, was het zover. Aan de Hoeksche Waardse kant werd een monument onthuld. "Het stond aan de linkerkant van de rijbaan," weet Johan. "En vanaf die positie kijkt de man wel richting Rotterdam." Het monument heeft tot in de jaren zestig op dezelfde plek gestaan. Toen is het verplaatst naar de Barendrechtse kant. "Het is voor mij nog steeds een raadsel waarom dat is gebeurd," vraagt Dam zich af.

Het monument werd verplaatst omdat met het verdwijnen van de brug de Hoeksche Waardse oprit niet zou worden onderhouden en dus aan de natuur zou worden overgeleverd. Aan de Barendrechtse kant zou uiteindelijk de trimbaan ontstaan met wellnesscentrum Thermen Barendrecht, waardoor een en ander toegankelijk zou wezen voor het publiek en waar nu een spottersplaats is voor de riviervaart.

Om die reden werd het monument verplaatst naar Barendrecht. Onmiddellijk na de meidagen van 1940 lagen op de 'oude' plaats ook de graven van een aantal gesneuvelde derde Grensbataljon-militairen (zie foto links). Ik heb het uitgebreid beschreven in het boek 'Meer Schetsen uit de nacht' (hoofdstuk 4 'De brug').

Overigens waren de vooral uit Zuidwest-Brabant afkomstige soldaten afkomstig uit de driehoek Bergen op Zoom - Roosendaal - Belgische grens en waren zij niet in de genoemde Nassaukazerne gelegerd, maar in de Engelbrecht van Nassaukazerne in Roosendaal, waar zich ook nog een replica van het monument bevindt. Dit werd na de oorlog de kazerne van het Korps Commandotroepen (zie foto rechts). Het oorspronkelijke gebouw is enkele jaren geleden geheel vernieuwd.

Het probleem van het 'de verkeerde kant op kijken' had opgelost kunnen worden om het monument aan de overkant van de oprit naar de brug te plaatsen ...

Raad- en zoekplaatjes

Maaïke Roomer-van Roosmalen

Raadplaatjes

Het raadplaatje in Contactblad 158 bleek toch lastiger dan we dachten. Wellicht omdat het gezicht vanaf het camerastandpunt met de achtergrond nu niet meer herkenbaar zijn. Ook hadden we, om het niet al te gemakkelijk te maken, de foto ingekort. De Bethelkerk was op het raadplaatje onzichtbaar. Het betrof deze keer een foto vanaf een weiland, nu het Gemeentehuisplein in Barendrecht, met op de achtergrond de achterzijde van de huizen en winkels van de Dorpsstraat, nu Middenbaan. Hierop hebben we drie reacties ontvangen met twee goede oplossingen en een verkeerde.

Hieronder de goede reacties die we ontvingen:

Monique Eenhuizen: Op de achtergrond staat het pand van Kraima aan de Dorpsstraat. De foto is genomen vanaf het noorden van de Dorpsstraat, waar nu ongeveer de Rabobank staat. Omdat ik twijfelde aan het jaartal 1959 heb ik gekeken in het boek "Barendrecht. De ruimtelijke ontwikkeling van dijkdorp tot centrum van IJsselmonde".

Tot mijn verbazing zie ik op blz. 49 de totale foto afgedrukt met Bethelkerk. Daar staat het jaartal 1956 bij! De koeien op de voorgrond zijn waarschijnlijk van de boerderij van de familie Van der Giessen.

Hans Onderwater MBE: De foto, genomen vanaf de huidige plaats van het gemeentehuis, kijkt naar de Dorpsstraat (Middenbaan). Op de originele foto is rechts de gehele Bethelkerk te zien.

In dit blad weer een nieuw raadplaatje. Een rijtje dijkwoningen met de klompenhokjes aan de voorzijde. Het is een oude foto van een dijk aan de rand van Barendrecht.

Weet u nog waar dit was? Uw reactie kunt u doorgeven aan info@historischbarendrecht.nl onder vermelding van 'raadplaatje'.

Vorig zoekplaatje

Binnen de Historische Vereniging was er niemand die het antwoord kon geven op het zoekplaatje. In overleg met de heer Van Houten hadden we besloten om via onze lezers van het Contactblad het antwoord hierop te zoeken. Het is een soort sleutelvorm van metaal met een handgreep van hout en een bijbehorend hoesje. Het object is ca. 15 cm lang. Meer gegevens waren hierover niet bekend. Zie onderstaande foto als herinnering.

Van Dirk van der Heiden ontvingen we een antwoord op het zoekplaatje: *Het oude stuk gereedschap van Michael van Houten betreft een stuk gereedschap van een klompenmaker. Het is te vinden op Google bij oude gereedschappen van de klompenmaker.*

Historische Vereniging Barendrecht

D'Ouwe School, Dorpsstraat 150-150a, 2992 BE Barendrecht

IBAN NL98 INGB 0002 5309 26

☎ 0180-618142 – info@historischbarendrecht.nl – www.historischbarendrecht.nl

Algemene informatie: mw. J.W.M. Verboom

Openingstijden

Algemeen elke dinsdag van 11.00 tot 15.00 uur
Archiven en Genealogie elke eerste zaterdag van de maand van 10.00 tot 13.00 uur;
elke dinsdag van 11.00 tot 15.00 uur op afspraak, mw. De Bruijn
Expositieruimte alleen tijdens exposities/tentoonstellingen op zaterdag,
voor openingstijden zie onze website of via de media

Voor scholen en groepen alleen op afspraak

Gesloten: juli en augustus

Bestuur

Voorzitter mw. J.P. Schaap-den Drijver
Secretaris mw. J.W.M. Verboom-van Geenen
Penningmeester J.E.J. Blinde jr
Leden W. van Helden
J. Kooy

Ledenadministratie

mw. N. Verschoor

Contactpersonen werkgroepen

Archiven Oud Barendrecht en Genealogie

mw. M.H. de Bruijn-Veenman
mw. J.P. Schaap-den Drijver

Barendrecht van vroeger op ansicht, foto en film

Algemeen A.G. van de Garde
Digitaal fototeam J. Verschoor

Bibliotheek en Archief

vacant

Bodemonderzoek

Algemeen T.C. Blinde

Beheer vondsten en documentatie

vóór 1995: mw. C.G. Ratsma-Stouten
na 1995: L. Louwerse
tegels: mw. L.M.M. Hagendijk

Documentatie ontwikkeling Barendrecht

T.D. van Wijk

Monumentenzorg

J. Kooy

Nieuws- en Advertentieweekblad De Schakel

mw. R.A.C. Baank

Tentoonstellingen

mw. J.W.M. Verboom-van Geenen

Restauratie en onderhoud/voorwerpen

vacant

Website-beheer

P. Dreef

www.dajong.computervrienden.nl

5 jaar Stichting Dajong 2006 - 2011

BAKKERS SINDS 1820

Onderlangs 15, Barendrecht - 0180-612043 - www.bakkerijpot.nl - bestel@bakkerijpot.nl

Veen elektronika

KTV • hi-fi
video • gloei-
lampen • tl

Onderlangs 16
2991 EM Barendrecht
(0180) 69 00 50

Bespaar tot 50%
op uw **ICT** en **telefonie** met

BEHEER

TELEFONIE

CONNECTIVITEIT

CLOUD

DIGISOLAR

Bel **088 3 444 777** of ga naar **digisource.nl**
en ontvang gratis een vrijblijvende offerte

Autoservice Groenenboom

APK keuring

Periodiek onderhoud

Bandenservice

Volledige aircoservice

Schadeherstel

Zomer- / Wintercheck

Accessoire inbouw

Reparatiewerkzaamheden

**"Vakmanschap en
persoonlijke service**

**als basis van
veel veilige kilometers"**

0180-654794

www.autoservice-groenenboom.nl

Voordijk 267 | 2992 AL Barendrecht | Tel.: 0180-654794 | E-mail: info@autoservice-groenenboom.nl

Kraima

Middenbaan 81 Barendrecht

Tel. 0180 612059

**Aannemers van grond-,
weg- en
waterbouwkundige
werken**

Barendrecht - Tel. (0180) 61 35 22 - Fax (0180) 61 91 60
Postadres: Postbus 6 - 2990 AA Barendrecht

kiwa

Aannemingsbedrijf

J. BEVELANDER

- aanbouw
- verbouw
- nieuwbouw
- onderhoud

Bijldorp-zuid 3 - 2992 LD Barendrecht - Tel (0180) 61 98 32
bevelander@solcon.nl - www.jbevelander.nl

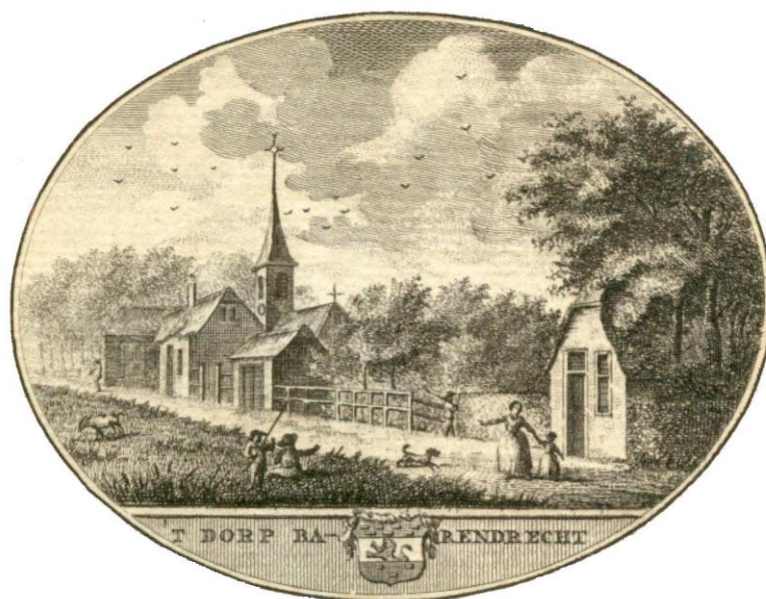
Als makelaar en taxateur weet Frits Markus 'Markant' wat er in de onroerend goed wereld te koop is. Natuurlijk niet het Vrijheidsbeeld. Maar de makelaarskennis is bij 'Markant' wel in huis om alle andere projecten aan te kunnen. Wilt u een huis verkopen of zoekt u een ander huis, wenst u een zorgvuldige taxatie of een objectief hypotheekadvies, kom dan gerust eens langs. Graag bespreken wij met u de mogelijkheden en voordelen die 'Markant' u kan bieden.

Markant
FRITS MARKUS MAKELAAR & TAXATEUR O.G.

U vindt 'Markant' aan de Middenbaan 94. 'Markant' is geopend van maandag tot en met zaterdag!

Middenbaan 94 - 2991 CT Barendrecht. Tel.: 0180 - 620 099 Fax: 0180 - 611 585

www.historischbarendrecht.nl

bezoek ons op